

MICHAEL REX

SIDAN 1

Fakta, åsikter och robotar

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om att förstå vad som är fakta och vad som är en åsikt. Robotarna förklarar med enkla ord så att det blir konkret och tydligt för eleverna.

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

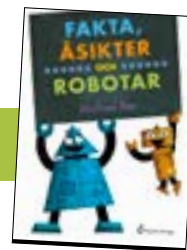
- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord. (SV åk 4–6)
- Metoder för att söka information från olika källor: intervjuer, observationer och mätningar. Hur man kan värdera och bearbeta källor och information, såväl med som utan digitala verktyg. (SH åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor. (SV åk 4–6)
- Metoder för att söka information från några källor, såväl med som utan digitala verktyg. (SO åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.
- Söka, granska och värdera information från olika källor och göra egna överväganden.

RUNDAN

Kontrollera att eleverna har koll på vad som är fakta respektive åsikt genom att köra rundan.

Runda 1: Alla elever säger ett faktapåstående.

Runda 2: Alla elever säger ett åsiktpåstående.

UTVÄRDERING

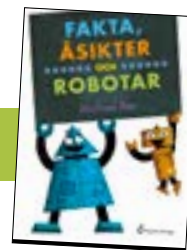
Låt eleverna blunda och sedan räkka upp handen om de håller med om följande påståenden:

1. Nu vet jag att fakta är sådant som går att bevisa om det är sant eller falskt.
2. Nu vet jag att en åsikt är något som inte går att säga om det är sant eller falskt. Det är vad någon tycker.
3. Jag tycker att det här är svårt. Jag är inte säker än på vad som är vad.

TVÅ HÖRN

Det är klurigt att upptäcka vad som är fakta och vad som är åsikt i en text. Träna eleverna på att ta ställning genom att säga en mening som antingen innehåller fakta eller en åsikt. Bestäm en plats i klassrummet som representerar fakta och ett ställe som representerar åsikter. När du har läst meningen ställer sig eleverna i det hörn som de tycker stämmer in på meningen.

- Godis är gott.
- Hundar är det bästa husdjuret.
- Godis är onyttigt.
- Fåglar är mjuka att klappa.
- Katter jamar.
- Hästar är mäktiga.
- Glass är svalkande.
- Kameler är konstiga djur.

KÄLLKRITIK

Prata med eleverna om att vara källkritiska på nätet när de läser. Hur ska de förhålla sig till detta?

- Något som verkar jättebra.
- Något som löser stora problem.
- När något utpekats som fel eller farligt.
- När någon utpekats som en dålig person.
- När det varnas för något.

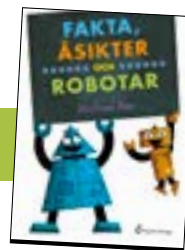
Läs tillsammans med eleverna en nyhetsartikel som du har ändrat i så att den är för bra för att vara sann. Prata sedan med eleverna om artikeln verkar vara sann eller ej. Låt eleverna motivera sina tankar och svar.

Diskutera följande punkter som ett bra verktyg att använda för att värdera information i en artikel:

- Kan man lita på den som intervjuas? Är källan trovärdig?
- Finns det namn på den som har skrivit artikeln? Går det att ta reda på mer om avsändaren?
- Är det någon som får fördelar eller tjänar på det som skrivs i artikeln?
- Var fick du reda på faktauppgifterna? (Dagstidning, tv, internet, blogg, forum, sociala nätverk ...)
- När publicerades faktauppgifterna? Är de fortfarande aktuella?
- Talas det något om kritik mot faktauppgifterna?
- Kan du hitta samma fakta i någon annan källa?
- Är artikeln slarvigt skriven? Finns det stavfel?

VISKLEKEN

När något berättas muntligt i flera led, brukar det hända ganska mycket med det som den ursprungliga källan sa. Många har säkert lekt viskleken, som går ut på att se hur en mening med några detaljer förvrängs när den viskas från person till person i flera led. Gör viskleken med eleverna för att visa hur snabbt något kan ändra sig och för att förstå att förstahandskällans information lätt ändras längst vägen.

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad är fakta?
Fakta är något som går att bevisa.
2. Vad är en åsikt?
En åsikt är något som du känner eller tror och som du inte kan bevisa.
3. Är det fakta eller en åsikt att ha en favoritsmak?
Det är en åsikt att ha en favoritsmak.
4. Hur kan man göra för att vara en bra kompis?
För att vara en bra kompis kan man lyssna på varandras åsikter.
5. Är det fakta eller en åsikt att två robotar i boken bråkar?
Det är fakta att två robotar i boken bråkar.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

6. Titta på bilden och svara på frågorna på sidan 14 i boken. Skriv ett Å i rutan om det är en åsikt och ett F i rutan om det är fakta.

Det finns bara en robot här.

Roboten är grön.

Grönt är en bra färg på en robot.

7. Skriv en faktamening.
Eget svar.
8. Skriv en mening som är en åsikt.
Eget svar.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

9. I boken står det: "Vad gör vi när vi inte vet tillräckligt mycket för att bestämma något? Vi väntar tills vi vet mer." Vad tror du menas med det?
Eget svar.
10. Är detta en rolig bok? Motivera ditt svar.
Eget svar.

FAKTA ELLER ÅSIKT?

Skriv i rutan vid pratbubblan om det robotarna säger är fakta eller en åsikt.

